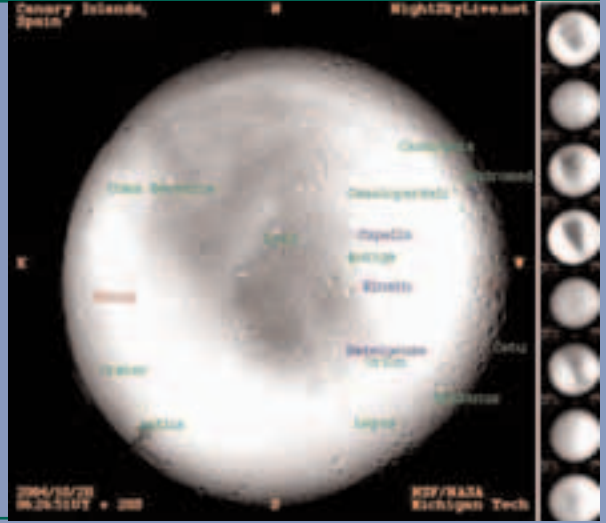

Gerçek Zamanlı Gökyüzünüz

Gece soğuğa çıkıp gökyüzünü seyretmeye üşendiniz diyelim. Ya da yurtdışındaki sevgilinizle aynı anda aynı yıldıza bakabiliyor musunuz, merak ettiniz. Sorun değil. Bunları sizin için yapanlar var. Üstelik karda kışta nöbet tutmaktan da gocunmuyorlar. İsrail'den Hawaii adalarına ve Güney Afrika'ya kadar uzanan hatlar üzerine yerleştirilmiş 10 kamera gökyüzünü sürekli izliyor ve görüntüleri siteye gönderiyor. Tabii büyük teleskopların sağladığı yüksek çözünürlükte nefes kesici görüntüleri beklememek lazım. Ancak, insan gözünden biraz daha duyarlı olan kameraların sağladığı balıkgözü görüntülerdeki yıldızların konumunu gökyüzü atlaslarıyla karşılaştırabilir, takımyıldızların ve öteki ilginç gökcişimlerinin yerlerini daha kolaylıkla belirleyebilirsiniz.

nightskylive.net

A'dan Z'ye Evren

Başlık klişe gibi görünebilir, ama bir başka klişe kullanmak gerekirse “gerçek bir hazine”. Astrobiyoloji, Astronomi ve Uzay Uçuşu Ansiklopedisi adlı site, bu alanlarda alfabenin herhangi bir harfiyle başlayan bir konuyu basit ve ayrıntılı

biçimde, üstelik hiperlinklerle anlatıyor. Örneğin, Antarktika'daki 3700 metre kalınlığında bir buz tabakası altında yalıtılmış olan Vostok gölünün önemini merak ettiniz (Jüpiter'in uydusu Europa'daki olası okyanuslar için bir model oluşturması). Ya da hangi kütledeki yıldızın ömrünün ne kadar olduğunu öğrenmek istiyorsunuz (Güneş kütleindeki yıldızların ortalama ömrü 10 milyar yıl; Alnitak gibi mavi devlerin ömrüyse yalnızca 10 milyon yıl). Bunlar gibi sayısız bilginin yanı sıra, gökbilim, roket bilimi ve ilgili alanlarda isim yapmış araştırmacıların biyografilerine de erişebilirsiniz.

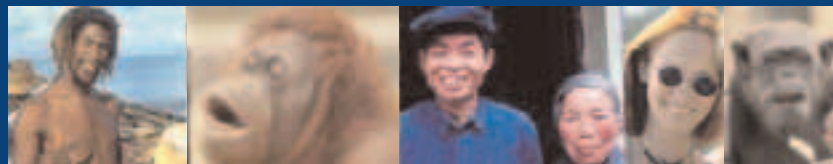
www.daviddarling.info/encyclopedia/ETEmain.html

Gemileri Dağdan Aşırmak

Fikir babalığını Julius Caesar yapmış olsa da (Fatih Sultan Mehmet öyle söylüyor) gemileri karadan aşırmanın daha teknik bir yönteminin bulunması için yaklaşık 19 yüzyıl daha beklenmesi gerekmiş. Smithsonian Enstitüsü tarafından hazırlanan bu sanal sergide, Panama Kanalı'nın yapılış öyküsünün fotoromanını izleyebilirsiniz.

<http://www.sil.si.edu/Exhibitions/Make-the-Dirt-Fly/>

Kendimizi Tanıyalım

Tanıyalım da, nereden başlayacağız? Bu site eksik hiçbir şey kalmaması diye işe en başından, temel genetik ve hücre bilgileriyle başlamayı seçmiş. Çok da iyi yapmış, en iyi bildiğimizi sandığımız konularda bile aklımıza gelmeyen detaylar bilgilerimizin daha

da sağlamlaşmasını sağlıyor. Bu arada ilginç bilgiler. Kromozom sayısının fazla olmasının, bir organizmayı daha karmaşık yapmaması gibi. Örneğin, yaklaşık 1 trilyon hücreden oluşan, dünyanın en karmaşık organizma, olan İnsanın genetik şifresi 46 kromozom üzerinde toplanmışken, tek hücreli *oxytricha* adlı organizmanın kromo-

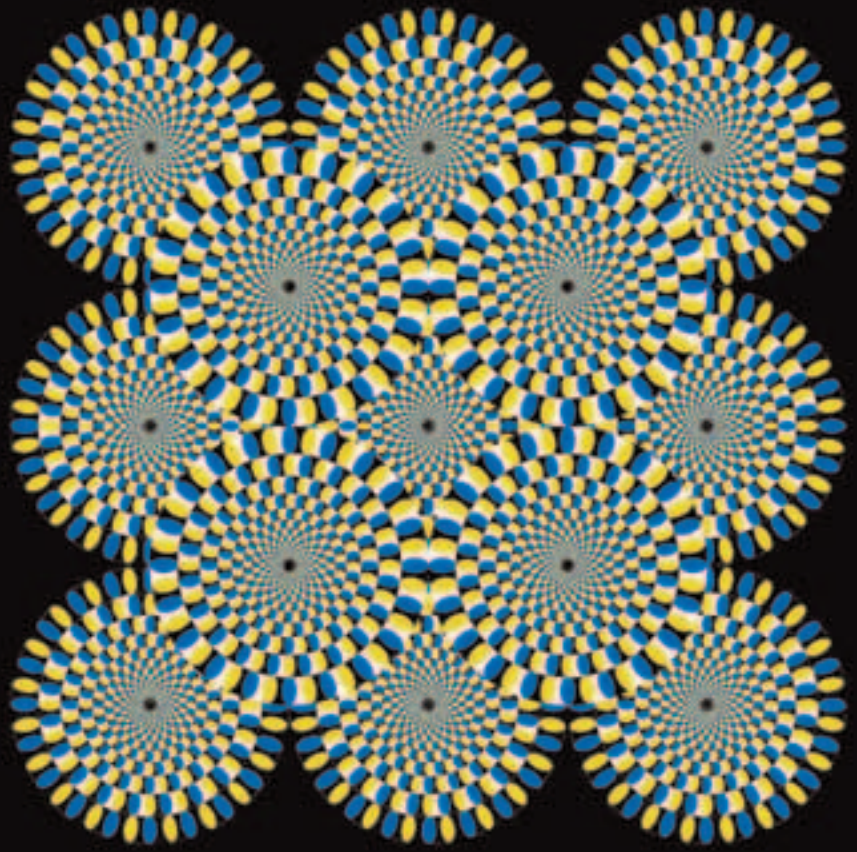
zom sayısı, (sıkı durun!) 46 milyon. Sitenin fiziki antropoloji bölümünde primatların ve insanın evrimi ayrıntılı biçimde anlatılırken, kültürel antropoloji bölümünde de insan toplulukları arasındaki ilişkiler, farklı kültürler ilginç anlatım ve fotoğraflarla tanıtılıyor. Ayrıca, ziyaretçilerin kendilerini sınamaları için quizler ve flaşkartlı bulmacalar da siteyi çekici kılan unsurlardan. Her düzeyde bilim meraklısının, içinde çok şey bulabileceği ve yeni bilgiler öğrenebileceği önemli bir site.

anthro.palomar.edu/tutorials

Gözler Yalan Söyler mi?

Söyler. Ve nedense bu da vazgeçilmez eğlencelerimizden biri olur. Göz yanılmaları (illüzyon) yüzyıllardır merak uyandıran eğlenceli ve düşündürücü çalışmalara konu olmuş. Bu sitelerin örneklerini geçmiş sayılarımızda da verdik; ama bu en zenginlerinden. Bu arada bilimi biraz eğlenceyle birleştirmek de fena olmuyor.

www.michaelbach.de/ot

Fizikte Merak Edilenler

Bilmemek değil, öğrenmemek ayıp. Olur ya öğrenci de olsak bir konunun profesyoneli de olsak,

bilmediğimiz pek çok şey olduğunu kabul etmek zorundayız. Yazılı ve görsel başvuru kaynakları genel bilgiler mi içeriyor? Özgün sorunuza ya da aradığınız o çok özel ayrıntıya cevap vermiyor mu? O halde yapılacak şey bizden daha bilgili olanlara başvurmak.

İnsan arayınca da buluyor. Çünkü bilime gönül vermiş misyoner ruhlu araştırmacılar her yerde var. Yeter ki merak duygumuzun körelmesine izin

vermeyelim. Virginia Üniversitesi fizikçilerinden Louis Bloomfield, işte basit, karmaşık ayrımı yapmaksızın sekiz yıldır sorulan tüm soruları yanıtlamaya çalışıyor. Roketlerin nasıl yol aldığından, kağıt havluların suyu nasıl emdiğine kadar. Tabii insan üzüldüğü bilim sitelerinin hemen tümünün İngilizce olmasına. Biliyoruz ki, pek çok okurumuz, bu sitelerden hakkıyla yararlanacak kadar dil bilmiyor. Bizim de bunları çevirmeye vaktimiz yetmiyor. Ancak, yeri gelmişken bu hizmeti biz de Bilim ve Teknik Dergisi olarak verdiğimizizi hatırlatalım...

howthingswork.virginia.edu

Jurasik Müze

Dinozorlar da vazgeçemediğimiz saplantılarımızdan. Dev cüsselerinden mi (aslında hepsi dev değil) yoksa akıl almaz çeşitlilik ve gariplikteki anatomilerinden midir, çocuk olsun, yetişkin olsun, sonuncuları büyük bir gökçismince 65 milyon yıl önce dünyamızdan uçurlanan bu canlılara ilgi duyarız. Bu ilgide,

yaratıcı çalışmalarıyla gördüğümüz birkaç kemiğe "can veren"

dinozor resimlerinin payı da büyük. Sitede, 70 kadar dinozor türüne ait çizimlerin toplandığı çok sayıda sitenin adresi veriliyor. Aslında birçok sitedeki görüntüler copyright ile korunuyorsa da, bazı siteler eğitim amaçlı kullanımlar için görüntülerin indirilmesine izin veriyor.

www.search4dinosaurs.com

Kendi Gözümüze Bakmak

Aslında ziyaretçiler için fazla konforlu olmasa da özellikle gözler konusunda ayrıntılı bilgi arayan meraklılara ve profesyonellere yönelik zengin bir site. Göz konusundaki temel bilgilerden, mercek, retina ve kornea, optik sinir anatomisi ve işlevlerinden tutun, gözlerimizin yaşa bağlı evrimine, kataraktan başlayarak 5000 kadar göz hastalığının tanım ve anlatımına kadar aranan hemen her şey bulunabiliyor.

www.eyepathologist.com

